

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz
Uniwersytet Artystyczny
im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu
dziedzina: sztuka

Poznań 07.08.2024 roku

RECENZJA

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego

Pana mgr MARKA HABY

w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki,

wszczętym Uchwałą

Rady Naukowej Nauk Humanistycznych UR

Uniwersytetu Rzeszowskiego w Rzeszowie

Podstawowe dane o doktorancie

Pan Marek Haba - rocznik 1983 urodził się w Rzeszowie. Jest On absolwentem Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. Piotra Michałowskiego w Rzeszowie. W latach 2003-2008 odbył studia na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego. W 2008 roku uzyskał dyplom z wyróżnieniem w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza Gustawa Wiktora oraz w Pracowni Rysunku prof. Marleny Makiel-Hędrzak i prof. Stanisława Góreckiego. Obecnie pracuje w Zakładzie Rysunku i Kształtowania Przestrzeni na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Swoje prace wystawiał na licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą. Uczestniczył w różnorodnych wydarzeniach artystycznych, plenerach i sympozjach malarskich.

Będąc studentem podjął pracę w firmie Filip&Filip - Kompleksowa Konserwacja Zabytków. Po uzyskaniu stopnia magistra został zatrudniony jako pracownik dydaktyczny na macierzystej uczelni.

Przebieg pracy na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego:

od 2009 pracował w ramach umowy o dzieło na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego, a od 2016 roku zatrudniony został w ramach umowy o pracę.

Prowadził zajęcia dydaktyczne z Rysunku, Gramatyki Rysunku, Rysunku Eksperymentalnego, Struktur Wizualnych i Malarstwa.

Pracował z grupami na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych m.in.:

I EA- Rysunek, IG - Rysunek, IIG - Rysunek, I 2 let, EA, IIG - Malarstwo, IIG -

Rysunek

II EA - Gramatyka Rysunku, II, III EA; I 2 let, EA - Rysunek eksperymentalny

II EA - Gramatyka Rysunku, I Grafika - Rysunek, III Grafika - Rysunek eksperymentalny

IV Grafika – Rysunek. Prowadził również zajęcia z malarstwa na Uniwersytecie trzeciego wieku.

Z wystaw indywidualnych wymienię:

2023

„Opowieść światła - Malarstwo” Muzeum - Dwory Karwacjanów i Gładyszów w Gorlicach,

2016

„Malarstwo” - Galeria TO TU, Rzeszów,

2015

„W stronę światła” - malarstwo, rysunek, Galeria To To, Lublin

2015

„Malarstwo” - Galeria INC Polfa, Rzeszów

2011

„Malarstwo i Rysunek” - Galeria Zamek w Krasieczynie,

2010

„Rysunek” - Galeria Hol Solvay, Kraków,

2009

„Pejzaże duszy” - Kawiarnia Galeria Filia Restauracji Dessa, Rzeszów,

Brał On też udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych, z których wymienię kilka ostatnich:

2023

- „Ślady spotkań szczególnych” - BWA Rzeszów (aranżacja wystawy)
- Artefakty 22 „Punkt i linia a przestrzeń”, Muzeum - Dwory Karwacjanów i Gładyszów w Gorlicach,
- Międzynarodowe Triennale Malarstwa Regionu Karpat „Srebrny Czworokąt”, Colony of Painters – Baia Mare Rumunia/Muzeum Tarii Crisuliror, Cris Country Muzeum, Oradea, Bihor, Rumunia/Muzeum Hermana Otto, Miskolc/Krajska galeria v Presove, Słowacja.

2022

- Międzynarodowe Triennale Malarstwa Regionu Karpat „Srebrny Czworokąt”, Galeria ARP Zamek w Krasicy/BWA Kielce/BWA Rzeszów,
- Artefakty 21 „Abstrakcja – Znak, Symbol, Metafora”, BWA Krosno,
- 2 Małe Formy Plastyczne, międzynarodowa wystawa pokonkursowa, Galeria R Z, Rzeszów,
- Artefakty 22 „Punkt i linia a przestrzeń”, BWA Przemyśl,
- „ISP’25”, wystawa prac pedagogów ISP UR, BWA Rzeszów.

Za swoją działalność artystyczną otrzymał następujące nagrody i wyróżnienia:

2021

- Nagroda Publiczności w konkursie „Obraz, Grafika, Rysunek, Rzeźba Roku 2021”,

- III Nagroda Dyrektora BWA w Rzeszowie w konkursie „Obraz, Grafika, Rysunek, Rzeźba Roku 2021”,

- Nagroda Specjalna na Międzynarodowym Triennale Malarstwa Regionu Karpat „Srebrny Czworokąt”,

2015

Nagroda Prezydenta Miasta Przemyśla na Międzynarodowym Triennale Malarstwa Regionu Karpat „Srebrny Czworokąt”,

2014

Nagroda Prezydenta Miasta Częstochowy w 5 Ogólnopolskim Konkursie im. Mariana Michalika na Obraz dla Młodych Malarzy, Triennale Malarstwa, Częstochowa,

2010

Wyróżnienie honorowe w 26 Ogólnopolskiej Wystawie Twórczości Pedagogów Plastyki, Rzeszów,

2008

I Nagroda w VIII Konfrontacji Sacrum w Sztuce, Wadowice

2007

Nagroda Prezydenta Miasta Rzeszowa „Młode Talenty” w dziedzinie kultury i sztuki za rok 2006.

Ocena pracy doktorskiej

Jak widać z powyższego - bardzo bogatego opisu działalności Pana mgr Marka Haby,

posiada On już naprawdę spore osiągnięcia w obszarze szeroko rozumianej aktywności artystycznej oraz dydaktycznej. Natomiast tematem Jego doktoratu jest: „Architektura światła. W poszukiwaniu pejzażu wewnętrznego”.

Jak pisze w swojej pracy pisemnej autor:

„... Tym co mnie urzeka, inspiruje i pozwala wyznaczać cel w tworzeniu obrazu, jest światło. Ono konsekwentnie towarzyszy mi w twórczości. Mam na myśli światło jako blask, dzięki któremu wychodzę z mroku. Jest po to, by wyznaczyć mi kierunek, którym podążam malując obrazy. W moich badaniach chciałbym podjąć zagadnienia duchowości - tu z pewnością istotne będzie dla mnie odniesienie się do światła jako jasności, czegoś nadprzyrodzonego. Transformacja w obrazie naturalnego ukazania światła na rzecz nierealnego powoduje ukazanie się pierwiastka duchowego, co pozwala nadać cechy metafizyczności mojej twórczości. Zależy mi na tym, aby światło oddziaływało na obraz w sposób tajemniczy, zagadkowy. Jego moc zależy od zestawienia z ciemnymi, głębokimi przestrzeniami - im są mroczniejsze, tym światło ma silniejsze działanie...”.

Ten fragment wypowiedzi Marka Haby dobrze ukazuje istotę Jego poszukiwań malarskich. Wcześniej - w tym tekście - pisał On także o tym, że trudność sprawia mu opisywanie swojej twórczości - tego powyższego stanu - cytowanego przeżycia. Jego przeżycia duchowego związanego z procesem twórczym, który staje się swoistym wyobrażeniem - tego niesamowitego zjawiska - odwiecznego poszukiwania własnej idei obrazu - spełnienia go w idealnym układzie form, materii i nade wszystko - światła. Światła - zatrzymanego w obrazach - w kompozycjach

geometrycznych kształtów - w środowisku rozedrganych struktur. W sferach światłości oraz grze walorów. W grze linii prostych i krzywych, przerywanych i kropkowanych w poczuciu - jakby konkretnego - ale i abstraktywnego. W przestrzeniach mroku i całych - masach - płaszczyznach świetlistości. W całej pracy doktorskiej składającej się z 26 obrazów, w tym dwóch wielkoformatowych tryptyków „Opowieść światła”, jednego dyptyku „Wyspy” oraz obrazu zawartego w kole. Wymiary prac doktorskiego zbioru są zróżnicowane ale w większości to formaty 100x100 cm. I wymienię je, gdyż tytuły te mają w tym całym przekazie bardzo istotną rolę:

1. „Dźwięki światła”, 2023, akryl, płótno 100x100 cm
2. „Dźwięki światła”, 2024, akryl, płótno 100x100 cm
3. „Dźwięki światła”, 2024, akryl, płótno 100x100 cm
4. „Dźwięki światła”, 2022, akryl, płótno 100x100 cm
5. „Moje przestrzenie”, 2023, akryl, płótno 100x100 cm
6. „Zmierzch”, 2022, akryl, płótno 33x41 cm
7. „Zmierzch”, 2022, akryl, płótno 33x55 cm
8. „Zmierzch”, 2022, akryl, płótno 33x46 cm
9. „Biała linia”, 2023, akryl, płótno 100x100 cm
10. „Opowieść światła”, 2022, akryl, płótno 100x100 cm
11. „Opowieść światła”, 2022, akryl, płótno 100x100 cm
12. „Opowieść światła”, 2022, akryl, płótno 100x100 cm
13. „Planety”, 2022, akryl, deska śr. 76 cm
14. „Twierdza”, 2021, akryl, płótno 60x80 cm

15. „Biała linia”, 2024, akryl, płótno 60x80 cm
16. „Opowieść światła”, 2024, akryl, płótno 60x80 cm
17. „Opowieść światła”, 2024, akryl, płótno 120x100 cm
18. „Biała linia”, 2024, akryl, płótno 60x80 cm
19. „Twierdza”, 2022, akryl, płótno 20x20 cm
20. „Twierdza”, 2024, akryl, płótno 120x100 cm
21. „Znaki obecności”, 2021, akryl, płótno 90x110 cm
22. „Znaki światła”, 2021, akryl, płótno 100x100 cm
23. „Opowieść światła” - tryptyk, 2023, akryl, płótno 120x300 cm
24. „Wyspy” – dyptyk, 2021, akryl, płótno 100x240 cm
25. „Opowieść światła” - tryptyk, 2024, akryl, płótno 100x300 cm
26. „Pejzaż”, 2021, akryl, płótno, 114x162 cm

Ten jeden obraz - zawarty w kole z wieloma bogatymi zabiegami malarskimi - daje poczucie - złudzenie kuli - jakby w sferze zarówno mikro i makro. Czuję w nim to tytułowe poszukiwanie pejzażu wewnętrznego, ale i znaki obecności fragmentów kuli jako widoku - Planety Ziemi. Jak w powyższych tytułach obrazów czuję odniesienie autora do Jego - ale i naszych - najgłębszych zakamarków duszy. Obrazów - jako sceneria - swoiste teatrum - bardziej czy mniej zgrupowanych figur. Kształtów - bardziej czy mniej geometrycznych czy abstrakcyjnych - ale i w sugestiach - niekiedy - dla oka - asocjacja - kształtu - postaci czy zwierzęcia. Obrazów doktoranta o rozległych panoramach rozedrganych struktur - w analogii do twórczego

przeobrażenia - wewnętrznych wyczuwalnych treści. A więc te wszystkie zabiegi autora - związane z technologią i - jakby metafizycznym – zamysłem, z badaniem przestrzeni i światła pod względem artystycznym, zmysłowym sprzyja nadziei zobaczenia tego co jest „poza”. Jako widzowie zostajemy „zasysani” w te pejzaże i architektury - skąpane światłem - stając się aktorami - tego właśnie swobodnego malarskiego teatru, w którym widz staje się głównym podmiotem. Taka konfrontacja form i wyczuwalnych treści w zmieniających się kompozycjach obrazowych - bardziej czy mniej znaczeniowych - czyli substytutów przeżyć ludzkich - staje się wręcz - jakby alegorią plastyczną. Bardziej czy mniej płynną metaforą magii miejsca - stanów pełni i pustki, dynamiki czy statyki - spokoju czy napięcia. Jak w życiu, kiedy doznajemy tego szczególnego stanu, kiedy przechodzimy na drugą stronę - aby zobaczyć - zbliżyć się do medium - jako zbioru refleksyjnych znaków, które pozwalają mi - nam - zgłębiać to badawcze - tytułowe zamierzenie doktorskie. Które w tych kompozycjach malarskich jawi się - jakby grą - w często tajemniczych miejscach obrazu. W relacji do linii wskazujących - do tych tajemnych przejść - drogą - w tym autorskim - odrębnym świetle.

Całość przekazu jest jednak spójna w poznawczym trwaniu - tym szczególnym stanie, gdy znaczenie ma nasze wspomnienie - oraz wspomnienie tych, którzy właśnie te obrazy oglądają. W humanistycznym przekazie - jako zbioru malarskich - refleksyjnych pejzażowych znaków - kontemplacji miejsca. A nawet archetypu miejsca - jako pragnienia - przeżycia tego tytułowego stanu wewnętrznego. Sumując tę tytułową „Architekturę światła” muszę stwierdzić, że doktorant z pasją i atencją

rozpoznaje swoje pole badawcze. Potrafi On dokonać - w sposób wartościowy przemiany pojęć artystycznych i pogłębić materię przekazu, gdyż potrafi eliminować to co zbędne. Potrafi też trzymać obraz w rygorach tak, aby wyczuwało się wizję autora, oraz aby też znajdowała się w przestrzeń kontemplacji dla widza.

W tej też pewnej atmosferze tajemniczości możemy analizować Jego rzeczywistość na Jego warunkach. Ta uniwersalność przekazu, przeżyć zagęszczonych w naszej wyobraźni ukazuje artystę, który twórcze myślenie i dążenie do celu objawia nam bardzo dobrymi pracami - bardzo dobrym potencjałem malarskim i oryginalnym rozwiązaniem tematu doktorskiego.

Konkluzja

Ten bardzo dobry warsztat plastyczny Pana Marka Haby - przejawiający się też bardzo dobrą kompozycją każdego obrazu oraz opisanymi powyżej ich specyficznymi treściami wraz z pracą pisemną tworzą bardzo spójny przekaz, który daje mi panoramę stanu myślenia i siły wyborów autora. Jego cały dorobek, który zaprezentowałem na początku recenzji jest już naprawdę spory i bardzo dobrze rokuje na przyszłość. Rozpoznawalność Jego zapisu - twórczego znaku objawia się pasją poznania, przez którą dociera On do rejonów swojej i naszej - badawczej podświadomości i jest dla mnie wartością, która tworzy znaczący aspekt badawczy doktoratu. Dlatego z całym przekonaniem stwierdzam, że Pan mgr Marek Haba zasługuje na przyznanie stopnia doktora, gdyż spełnia również wymóg Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku, Art. 187, pkt 2 dotyczący oryginalnego dokonania artystycznego.

Z poważaniem

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and lines, positioned to the right of the text.

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz